

KINO LUMIÈRE V MARCI:

Besy a stihomamy našich čias

Doyen poľskej kinematografie Andrzej Wajda oslavuje 6. marca deväťdesiatiny, a tak nie div, že sa v programe Kina Lumière nájde nie menej ako desať jeho filmov. A to tu ešte chýbajú tie neskoršie, ktorým ani teraz nechýba sila a spoločenská polemickosť: *Katyň* (2007) a *Walesa, človek z nádeje* (2013).

Keď v roku 2001 udeľovala Nadácia Pangea Wajdovi v pražskom Divadle na Vínhradoch cenu „za nápravu vecí ľudských“, mohol som sa s ním stretnúť: písal som k programu scenár a natáčal s účastníkmi večera rozhovory pre Českú televíziu. Očaril ma svojou lapidárnou vecnosťou a zároveň vlúdnu láskavosťou aj nepredstieraným dojatím, keď z pódia počul slová laudatia, ktoré mu na moju prosbu napísal Miloš Forman. Pár viet, v ktorých je zachytené zrodenie epochy: „*Je to už viac ako štyridsať rokov, ale nikdy nezabudnem, ako sa mi rozšírili oči od údivu a obdivu, keď som v malej premietačke uvidel prvý raz Popol a diamant. Sedeli sme natlačení ako sardinky v projekcii, kam nás po polnoci tajne vpustil náš kamarát, povoláním vládnym premietač. Na zemi sa válali prázdne fľašky od vodky, lebo pred nami tam tento film premietali stranickým a vládnym funkcionárom. Film sa skončil, bolo ticho ako v kostole a my sme začali zbierať fľaše a dolovať z nich zvyšné kvapky. Niektoré poznamenal: „Oni tutovo chľastali zo zúrivosti, ale my to dopijeme na zdravie toho, kto ten film natočil.“*

Andrzej, ten film na nás pôsobil ako droga.

Droga, pod ktorej vplyvom sa začala predierať na verejnosť naša mladíčka drzosť. Drzosť rozprávať filmom pravdu. Hlavne tú, ktorú vtedajší mocipáni nechceli počuť.

A tri sudičky, ktoré stáli pri zrode tej takzvanej českej novej vlny, boli: taliansky neorealizmus, americký nezávislý a Andrzej Wajda.

A za te, Andrzej, zo srdca ďakujeme.“

Ale nielen Wajdom je kinofil živý. Stojí za to pozrieť si znovu aj trojicu filmov, ktoré sa v programe ocitli vedľa seba: Wellesov *Proces* (1962), Coppolov *Rozhovor* (1974) a Kachyňovo *Ucho* (1970). Trojaká podoba besov a stihomamov 20. storočia, ktoré plynulo prešli ešte umocnené aj do storočia nášho. Človek ako bezmocná súčiastka mašinerie, ktorú často v dobrej vôli pomáha roztáčať, aby následne zistil, že možnosti akéhokoľvek slobodného rozhodovania zmizli a on je len drveným materiálom v súkolesí odcudzeného systému. A Pasolinioho *Saló alebo 120 dní Sodomy* (1975)? Keď som ten film kedysi videl prvý raz, bolo mi zle zo všetkej tej zvrátenosti, dnes viem, že reálnej ľudskej zvrátenosti zostane umenie vždy len v päťach.

A tak nakoniec najradšej Šulíkovo *Všetko čo mám rád* (1992), citový itinerár tej lepšej cesty do slobodného sveta. ◀

Všetko čo mám rád • archív SFÚ

odporúča
filmový publicista
Jan Lukeš

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

MAREC 2016

1. 3. 1931 **Jozef Bugár** – riaditeľ Filmových laboratórií Bratislava (zomrel 29. 8. 2012)
1. 3. 1956 **Peter Lukáčik** – režisér
2. 3. 1956 **Tibor Vokoun** – herec
3. 3. 1906 **Gejza Slameň** – herec (zomrel 15. 3. 1974)
4. 3. 1956 **Dušan Fischer** – filmový architekt
7. 3. 1956 **Katarína Kubenková** – animátorka
8. 3. 1936 **Eduard Palček** – zvukový majster (zomrel 24. 12. 2003)
9. 3. 1941 **Anna Biláková** – výtvarníčka, animátorka
10. 3. 1921 **Branislav Koreň** – herec (zomrel 10. 9. 1982)
10. 3. 1941 **Vladimír Holloš** – kameraman
15. 3. 1966 **Miloš Remeň** – producent
16. 3. 1896 **Josef Křepela** – herec (zomrel 29. 4. 1969)
16. 3. 1921 **Gustáv Valach** – herec (zomrel 27. 4. 2002)
16. 3. 1956 **Vladimír Godár** – hudobný skladateľ
17. 3. 1901 **Frida Bachletová** – herečka (zomrela 28. 12. 1969)
17. 3. 1936 **Ladislav Kupkovič** – hudobný skladateľ
18. 3. 1931 **Miroslav Horňák** – režisér (zomrel 4. 6. 1994)
19. 3. 1936 **Vlado Müller** – herec (zomrel 20. 6. 1996)
20. 3. 1951 **Fero Fenič** – režisér, producent
21. 3. 1911 **Jozef Čierny** – herec (zomrel 26. 4. 1979)
21. 3. 1931 **Slavo Drozd** – herec (zomrel 13. 7. 2008)
23. 3. 1946 **Malvína Drahošová** – vedúca výroby
23. 3. 1966 **Marek Maďarič** – scenárista, minister kultúry
27. 3. 1931 **Anton Šulík** – herec (zomrel 11. 1. 1999)
30. 3. 1951 **Jelena Paštéková** – literárna a filmová historička

zdroj: Kalendár filmových výročí 2016

• Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

► zostavila **Renáta Šmatláková**

Creative Europe Desk
Slovensko informuje

V pondelok 15. februára sa počas Berlinale uskutočnila konferencia ALL About Going Digital, rozdelená na dve časti: Creative Europe MEDIA Day a European Film Forum. Reprezentanti Európskej komisie a Výkonnej agentúry EACEA informovali o výhlade zmien v programe Kreatívna Európa a predstavili viacero projektov, ktoré v predchádzajúcom kole dostali podporu hlavne v schémach Práca s publikom a Online distribúcia. Cieľom Európskej komisie je prijať nástroje, ktoré pomôžu vzniku jednotného európskeho digitálneho trhu aj v audiovizuálnom priemysle a Komisia považuje podprogram MEDIA za kľúčový nástroj na ceste k digitalizácii.

Ďalšie ciele Komisie sú zjednotiť čiarové kódy ISAN a EIDR, zvýšiť efektivitu titulkovania a dabovania európskych filmov, zvýšiť podiel filmov dostupných online a otvoriť diskusiu o nových business modeloch pri financovaní produkcie a distribúcie animovaných filmov.

Aktuálne uzávierky MEDIA: Práca s publikom (Výzva EACEA/22/2015), uzávierka 3. marca 2016, podmienky ostali nezmenené; Vývoj videohier (Výzva EACEA/20/2015), uzávierka 3. marca 2016, podmienky sa zmenili – výzva kladie omnoho väčší dôraz na naratívny charakter predkladaných projektov.

► vs

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

TELEVÍZIA ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH FILMOV
Slovenské pondelky 2016

7. 3. ► 22.00 • **Keby som mal pušku** ► Š. Uher, 1976, 83 min.

14. 3. ► 22.00 • **Chodník cez Dunaj** ► M. Luther, 1989, 87 min.

21. 3. ► 22.00 • **Kým sa skončí táto noc** ► P. Solan, 1965, 85 min.

28. 3. ► 22.00 • **Medená veža** ► M. Hollý, 1970, 82 min.

Zmena programu vyhradená!